

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 4⁵⁰ mesečno, četrtletno K 13⁵⁰, polletno K 27[—], celoletno K 54[—]. Če si pride naročnik sam v upravištvu po list: Mesečno K 4[—]. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna šefvilka stane 20 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Drž. poslanec prof. Fr. Voglar.

Naša politična situacija.

I.

Iz Beograda, stolnega mesta neodvisne kraljevine SHS, prihajam ter Vam prinašam pozdrave od naših osvoboditeljev, od bratov Srbov in od naših srbskih sester. Z veliko radovednostjo smo šli slov. drž. posl. v Srbijo, z veliko nestrpnostjo smo čakali trenutka, da stopimo na tisto sveto zemljo, prenapojeno s človeško krvjo, od koder je zasijalo solnce svobode našemu tisoč let zatiranemu slovenskemu narodu. In kaj smo našli? Od granat razdejano zemljo, razrušene mostove in ceste, upepeljene hiše in vsepovsod izstradan, izmučen narod srbski, ki nam je segel s tako vročim bratstvom, s tako odkritosrčnim sijajem v roke da Vam ne morem tega utisa primerno slikati. To Vam je narod, to Vam je ljudstvo, kakor ga svet nima nikjer. Tekom teh par tednov sem imel priliko govoriti s častniki, z navadnimi vojaki in s kmetiskim ljudstvom. In kaj sem slišal od vseh teh zlatih ljudi? Četudi traja v Srbiji vojna neprenehoma od 1. 1912, torej že 7. leto, so vendar vsi v tem ene misli, da, če so pretrpeli ta cela leta vojne grozote, nasilja in pomanjkanje, da morajo na vsak način združiti še te tedne, ki nas ločijo od sklepa

Hosana!

Tiho žgolenje in šepetanje dremajočih krilatcev na ozelenem drevju, katero je obdajalo slednjo hišico ličnega trga Klanca, je postajalo vedno glasneje in glasneje ter se s solnčnim vzhodom razvilo v živahno kričanje in čivkanje.

Zareča krogla na nebeškem svodu se je prikazala izza daljnih gora in se dvigala višje in višje. Zaspane cvetlice so jele kimajoč pozdravljati zlato solnce, a naposled so vzravnale svoje nežne glavice ter mu ljubko gledale v obraz.

Zazvonilo je pri fari in vežna vrata udobnih stanovališč so se jela odpirati ter polniti bele ceste z življenjem, polnim radosti in veselja. Gruča za gručo se je valila proti župni cerkvi. Tam kopica otrok, tu štiristop mladeničev in mladenk, tam zopet možje in žene, starke in starčki — vsi veseli, vedrih obrazov ter okrašeni s cvetjem in oljkami.

Cvetna nedelja je bila, dan blagoslova in sreče, spomin nestalnosti in neznačajnosti!

Sodnik Mirko pa je ostal doma, niso ga ganili vabljivi zvonovi, ni ga ganila navdušena množica.

S solncem je vstal ter šel na vrt. Od cvetke do cvetke je stopal in se veselil z njimi. Edino one so mu bile zveste, njim je zaupal, samo nje je ljubil, z njimi se je

resničnega miru. Srbi se zavedajo tega, da njihovo lastno ožje ozemlje ni nikjer v nevarnosti, ne v notranjosti zaradi boljševizma in ne na meji, da pa je ta nevarnost zlasti na mejah slovenskega ozemlja proti Italiji, Avstriji, Madžarski velikanska. Srbi se zavedajo, da bi ostali tisti slovenski deli skupne domovine, ki bi prišli pod tujo peto, za vedno zgubljeni. In če so žrtvovali Srbi toliko krvi za naše osvobodjenje, so pripravljene še te tedne ali mesece bivati daleč, daleč od svojih rodbin na naših mejah in braniti našo zemljo.

V Srbiji ni nobene ceste, nobenega mosta, nobene železnice. Vse so Nemci in Madžari takrat uničili, ko so se morali za vedno umakniti iz Srbije. Kar pa se je dalo odnesti, to so pa odnesli, tako da ljudje nimajo v pravem pomenu besede ničesar. V strganih cunjah hodijo na pol nagi in bos in stanujejo v za silo sestavljenih kočah — a oni trpe vse to voljno, ker jim je svoboda nad vse. Rajši prenašajo vse neprijetnosti, samo da vedo, da niso podložni tujcu, temveč da vodijo državo sinovi lastne slovanske krvi.

Kaj se pravi demokrat biti, tega se nauči človek še le v Srbiji. Tam po gostilnah ni sob za takozvane boljše goste in za navadno ljudstvo, kakor se to nahaja po vseh nemških pokrajinah in kar smo posnemali tu in tam tudi mi. Tam sedi minister v isti gostilniški sobi kakor kmet in delavec. Parkrat sem opazoval, da se je vsedel polkovnik k mizi, kjer je se-

tolažil. V mladosti je bil drugačen. Zaupal je vsem in ljubil je vse. Po sebi je sodil druge, njih srca meril po svojem srcu. Njegova čista duša ni poznala hinavščine in zahrbtnosti, ni poznala nestalnosti in neznačajnosti. Vsem je zrla odkrito v obraz, vedno je krepko in odločno hodila začrtano pot. — In Mirko je hotel in pričakoval to tudi od drugih!

Kako neizrecno srečnega se je počutil, ko je stopil v življenje in prišel v družbo mladostnih prijateljev, med preprosto, nepokvarjeno ljudstvo!

Slavnostno so ga sprejeli in ga navdušeno pozdravljali kot svojega rešitelja in učenika. Vesel je bil sodnik takega sprejema, kajti prepričan je bil, da izvira iz ljubečih, prijateljskih src.

Krepko se je lotil odkazane mu ledine, zbiral ljudstvo krog sebe ter mu kazal pot značajnosti in sloge. Videl je kje preti ljudstvu nesreča, zato ga je opozarjal in svaril pred krivimi preroki in požrešnimi sebičnimi ter navajal k prepričanju in odločnosti.

»Nočem, da bi slepo sledili mojim naukom in nasvetom«, je često povdarjal. »Nočem tega! — Vsak ima prosto voljo in svojo pamet, svoj razum. Poslušaj naj te nauke, poslušaj naj one nasvete! Premisli naj te in one in kateri se mu zde boljši, za katere je njegovo srce sprejemljivejše, onih naj se navzame, njih naj se drži, po njih naj se ravna

del navaden vojak, ter se z njim bratsko pogovarjal. Nekoč je prišel slabo oblečen vojak v gostilno in ni našel nikjer prostora in gledal v zadregi po sobi okoli. Tu ga pokliče srbski podpolkovnik k svoji mizi, kjer je bil slučajno stol prazen, ter mu ga ponudi.

Takega demokratizma je zmožen samo narod, kjer je ohranil tisti, ki ga je dal kmetški oče v višje šole in rajši sam trpel doma z ostalimi otroki pomanjkanje, samo, da je dosegel sin višjo stopinjo v človeški družbi, kjer je ohranil ta iz kmetkega človeka nastali gospod zavest, da je še vedno ud in član kmetkega rodu. Ta čut je med Jugoslovani najbolj razvit. Vse naše uradništvo, duhovništvo in učiteljstvo je izišlo iz kmetkega stanu in tega tudi ne sme nikdar pozabiti. Če pa jim je ta naravni čut skupnosti z narodom občevanje z nemškimi frakarji pokvarilo, naj gredo med Srbe! Svoboden Srb jim bo že naučil pristnega slovenskega bratstva in enakosti.

To sem Vam moral povedati, da vidite, kako razmerje vlada v Srbiji med različnimi stanovi istega naroda in da se zavedate potrebe, da naj zavlada tudi med nami isto demokratsko razmerje, kakor je v Srbiji.

Sedaj pa politična stran! Težka skrb je ležala na naših prsih, ko smo nastopili pot v Beograd polagati temelje novi državi, državi, ki je nastala iz dosedaj ločenih delov, v katerih vladajo zelo si nasprotujoče uredbe in navade. Treba je spremeniti marsikaj, kar se je

in one naj krepko in junaško brani vedno in povsod!

Ne vgaja vsakemu ista jed, eden se nasiti s to, drugi z ono, a vsaka pa mora biti dobro prebavljena; zakaj neprebavljena ali pa malo prebavljena jed škoduje in je strup za telo in dušo. Ne glejte na osebo učenika, tudi na obliko njegovih naukov ne glejte, poslušajte samo njegove besede, primerjajte jih z njegovimi deli in spoznali bodeite njegovo srce, razumeli njegov namen! Nikar se ne vdajajte mlačni brezmiselnosti in vsestranskemu pritrtjevanju! Resnica je le ena in samo pot do nje je lahko različna! Vsi želite resnice in pravice, a treba ni, da bi ji hiteli vsi po eni poti nasproti! Kajti ne prišli bi vsi do nje, slabi in mlačni bi zastali. — Zato je prav, da si izbere vsak svojo pot in hodi vedno po njej! Za onim učenikom naj stopa, čigar pot mu ugaja! Nikdar pa naj ne menjava poti, sicer ne prispe do resnice in pravice! Nočem, da bi sledili meni, ako vam se zdi moja pot prestrma in naporna. Hočem samo, da hodite po eni in vedno le po eni, ki si jo izvolite sami. Ne silite in ne vlačite pa drugih po nji, ako jim ni všeč in se jim zdi preutrudljiva! Zadrževali in motili vas bi na poti. Pustite slednjemu prosto voljo in vsakdo bo prišel do zaželenega cilja!

(Konec prih.)

udomačilo v tej ali oni deželi; kar bo koristilo pri preureditvi države eni skupini ljudi, to bo drugi neprijetno. S temi neprilikami in neprijetnostmi sem računil, ko sem potoval v Beograd. 32 slovenskih državnih poslancev je šlo v Beograd, med temi 5 socijalistov, 16 članov SLS in 11 članov JDS.

Ves dosednji ustroj poedinih delov naše domovine se bo moral popolnoma na novo urediti. Slovenci bomo morali zastaviti vse sile, da ta ureditev ne bo škodovala našim ljudem. Največjo revolucijo v svem našem gospodarstvu bo povzročila agrarna reforma. Pravična in pravilna rešitev te reforme bo za ves jugoslovanski narod pravi blagoslov. Če se pa stvar vzame nerodno v roke, ima lahko zelo slabe posledice. Ker je slovenski narod v pretežni večini agrarni narod, zastopamo slovenski poslanci agrarne interese v prvi vrsti.

Ker bo agrarno reformo končno sklepal parlament, smo skušali spraviti na noge kolikor mogoče močno skupino drž. poslancev, ki pripadajo strankam z istim programom kakor naša JDS. In posrečilo se nam je ustanoviti „Demokratski klub“, ki je štel ob ustanovitvi 1. marca 85 članov, torej izmed 250 poslancev dobro tretjino. Že takrat je bilo jasno, da se proti klubu JDS, ki je bil največji klub v cellem parlamentu, ne da vladati. Drugi klubi so bili v naslednjem razmerju. Srbski staroradikalci, takozv. Pašičevi, ki se nagibljejo bolj k ideji Velike Srbije 55 članov; v opoziciji z njimi in za idejo popolnega ujedinjenja vseh SHS stojijo srbski samostalci, narodnjaki in naprednjaki v skupnem številu 40 članov. Hrvatski Starčevićanci, ki so separatisti in želijo Veliko Hrvatsko ali vsaj avtonomno Hrvatsko, štejejo 29 članov. Člani SHS so pridobili v parlamentu cele 3 Hrvate in tvorijo takozvani Jugoslovanski klub, ki šteje 19 članov. Socijalistvo je 12. Iz Makedonije in iz Črne gore jih je skupaj okoli 15:

Deklaracija Demokratskega Kluba.

Beograd, 10. aprila. Danes se je tu izvršilo veliko delo, ki obeča obilo sadu za narod in državo. Združenje Demokratskega Kluba s strankami takozvanega srbskega opozicijskega bloka je postalo dejstvo, pojav, ki ga vsa narodna javnost radostno pozdravlja. Danes popoldne je imel Demokratski klub, klub srbskih samostalcev in klub srbskih naprednjakov, vsak za sebe sejo, v kateri je bila enodušno in z velikim zadoščenjem odobrena skupna deklaracija novega Demokratskega bloka, ki se jutri oficijelno proglasi v prvi skupni seji omenjenih klubov. Izjavo podpišejo predstavitelji vseh treh skupin, ki od jutri naprej tvorijo enoten parlamentaren blok. Srbski nacionalci temu bloku še niso pristopili, to pa le vsed tega, ker se vrši 15. t. m. zborovanje zaupnikov njihove stranke, ki naj definitivno sklepa o pristopu k novemu demokratskemu bloku. Smatra se kot gotova stvar, da se bo tudi narodna stranka pridružila, ker se je dosedaj udeleževala vseh pogajanj ter se nje voditelji popolnoma strinjajo z deklaracijo.

Program novega demokratskega kluba bo zadovoljil demokratske, narodnjaške kroge širom naše domovine. S tem se ustvarja velika stranka narodnega edinstva, v kateri bodo združeni demokratski Slovenci, Hrvati in Srbi cellega kraljevstva in napram kateri stopijo vse druge parlamentarne skupine kot ostanki stare plemenske porazdelitve našega naroda daleč v ozadje.

Jutri ob 8. uri zjutraj pred plenarno sejo Narodnega Predstavnštva se vrši prva slavnostna seja novega Demokratskega bloka, po kateri se

podajo njegovi člani korporativno v zbornično dvorano.

Demokratskemu bloku se pridružijo tudi Črnogorci in računati je, da mu pristopi tudi večji del macedonskih poslancev.

Deklaracija novega Demokratskega bloka se glasi:

Naše narodno ujedinjenje je ustvarjeno po volji naroda. Naše državno ujedinjenje se mora storiti ravnotako. Službeno predstavništvo našega naroda je danes začasno Narodno predstavništvo. Demokratski elementi tega predstavništva imajo dolžnost, da se bližje spoznajo in da se organizirajo z namenom čim prej udeležiti veliko delo. Današnje stanje v naši državi je začasno. Nujno potrebno je, da se čimprej nadomesti s stalnim. To se bo zgodilo z ustavo, ki jo bo sklenila ustavotvorna skupščina. Ustava bo mogla samo takrat biti izraz demokratskih stremeljenj in moči naše kraljevine, ako se do volitev v ustavotvorno skupščino grupirajo sorodne moči našega naroda, ki so do sedaj bile razjednjene, ker tudi narod ni bil jedin. Mi delamo prve korake te grupacije s sklepom, da hočemo obdržati skupne seje svojih klubov, da na njih pripravljamo medsebojno spoznavanje in zblizevanje jugoslovanskih demokratov ter pripravimo izgotavljanje jednotnega programa in vsega drugega, kar je potrebno za končno organizacijo jednotne demokratske stranke. S to izjavo želimo spoznati vse druge prijateljske in sorodne demokratske elemente v naši kraljevini z osnovnimi mislimi našega združenja:

I. Smatramo narod Slovencev, Hrvatov in Srbov za en narod po krvi, jeziku, čustvovanju in skupnosti teritorija, na katerem nerazdeljivo živimo v skupnosti življenjskih interesov. Demokracija izljuje vse plemenske, verske, zgodovinske in pokrajinske razlike in ovire kot razlog in podlago za politično delitev in posebno grupiranje. V demokratski državi nima nikdo privilegijev in prevlasti, niti katerikoli del naroda ali plemensko ime nad drugim. Vsak ima biti prožet z mislijo narodnega in državnega jedinstva.

(Konec prihodnjič.)

Političen pregled.

Nemška nasilstva na Koroškem. Dan na dan prihajajo novi begunci iz našega nezasedenega ozemlja na Koroškem. Ljudstvo onkraj naše črte je popolnoma zbegano in obupano. Ljudje privodevajo o strašnih tolovajstvih nemških tolpe v Grelinju, na Rudi in v Voybrah. Prosijo, naj pride naše vojaštvo, da jih reši teh banditov; žal ima naše vojaštvo vezane roke. Pravica in človekoljubje zahtevata nujno, da se dovoli našim vrlim fantom na koroški fronti zasedati ves slovenski Korotan, da se napravi konec trpljenju in preživetju Korotanskih Slovencev. Dne 3. t. m. ob pol 11. zvečer so zažgale nemške tolpe pohištvo Slovencev Ant. Haimburgerja v Ravniči vasi, obč. Važenberg, kar so slovenski vojaki natančno opazovali. Nemške tolpe so se skrile v bližnjem gozdu, upajoč, da bodo prišli naši vojaki gasiti in jih pri tej priliki napadejo. Gospodinja, ki je že deset let v postelji in gospodar sta si komaj rešila življenje. Pogorelo je vse poslopje. Pri Mentaju pod Lipo obč. Vovbre so nemški vojaki pred nekaj dnevi zopet rekvirirali živino in posestnika A. Grila, ki ne more hoditi, v Vovbre. Na velikem posestvu sta ostala samo hlapec in dekla, ker so sinovi in hčere že poprej zbežali radi nemškega nasilja. Na Rudi so dne 6. t. m. v Malih Dječkah nekemu bajtarju vzeli kravo. Malih Pušniku so vzeli kravo ter mu zagrozili, da mu odvzamejo vso živino, njega pa poženejo z domače grude. Kmetom na Rudi pobirajo žito. Boljši del moke rekvirirajo, slabšo moko pa dobijo kmetje. Vprašamo, kako dolgo bo vlada v Belgradu še gledala in dopuščala ta nasilstva napram slovenskim kmetom v slovenskem delu Korotana? Bo li kdaj konec? Iz seje deželne vlade za Slovenijo: Deželna vlada v Celovcu je odredila, da morajo vsi v javni službi stoječi duhovniki, zlasti oni, ki vživajo dotacijo iz verskega zaklada, dokazati, da pripadajo k Nemško-avstrijski državi, ker bi se jim sicer ukinili prejemki. Duhovnikom slovenske narodnosti je pa celovška vlada kratkomalo sploh ustavila plače, med njimi tudi

naslednjim: Limpl, Trunk, dr. Arnejc, Cukala, Meško, Ražun, Čarf, Sadjak, Germ, Poljanec, Weis V., Weis M., Sturm, Fugger, Kukačka, Razgoršek, Umlauf, Lasser, Ogris, dr. Lučovnik, Rozman, Hafner U. Sklene se, da se župnikom slovenske narodnosti na Koroškem izplačajo prejemki, onim na nemškem ozemlju proti svojem časovnemu obračunu. — Dalje je celovška vlada tudi prepovedala razpečevanje »Mira« po Koroškem. Ker se ta prepoved ne sklada z načeli reciprocitete — pri nas je namreč le uvoz političnih časopisov iz Nemške Avstrije prepovedan — se sklene podati ugovor proti tej prepovedi pri državnem uradu za zunanje zadeve. Če se zahtevi po razveljavitvi prepovedi ne ugodí, se bo ravnotako postopalo proti nemškim časopisom v Sloveniji. — Odslovljenim uradnikom in uslužbencem južne železnice, ki se selijo na naše ozemlje, koroška vlada ne dovoli vzeti seboj živila, tudi taka ne, ki so jih sami pridelali. Če se to še ponovi, se bo v vsakem slučaju vrnila nasilnost desetim tukajšnjim Nemcem.

Novo naziranje. Glede jadranskega vprašanja. — Zopet odloženo! — Direktna pogajanja. — Vprašanje odškodnine. — Geneve, 10. aprila zvečer. (Slov. Narod.) Težave, na katere so naleteli v odboru četvorice pri posvetovanju o jadranskem problemu, so tako velike, da so v Franciji izdali najprej ponovno stogo cenzurno naredbó proti objavi vseh podrobnosti o posvetovanju o tem vprašanju in da drugič resno razmišljajo, ali ne bi odložili vsega jadranskega vprašanja na čas po veliki noči ter dokončali najprej preliminarne mirovni načrt z Nemčijo. Prevladujejo mnenje, naj bi se jadransko vprašanje pozneje rešilo z direktnimi pogajanjmi naravnost med interesenti. Lahko so jako razburjeni radi tega novega načrta in njihovi pristaši, kakor bivši socijalist in revolucionar Herve in drugi krepko pišejo, naj se Reka kar izroči Lahom, dočim se resnejše časopise s tem vprašanjem sploh ne peča več. Dejansko se tudi odbor četvorice ne posvetuje več o jadranskem vprašanju. Zato pa dominira vprašanje odškodnine. Razočaranje je zlasti pri Francozih prav veliko. Mesto 326 milijard, ki jih zahteva »Matin«, bo dovoljenih najbrže največ 30 milijard in še od teh se bo na roko izplačalo samo šest.

Boljševiki pri Vladikavkazu popolnoma poraženi. 50.000 mož ujetih. 10.000 mrtvih in ranjenih. Uplenjenih 200 topov in 350 strojnic. LDU, Bern, 10. aprila. (ČTU). Iz Londona se poroča: Listi prinašajo obširna poročila o odločilnem porazu ki ga je utrpela ruska rdeča četa pri Vladikavkazu. Aliiranim četam je poveljeval general Skures. Pred Vladikavkazom je prišlo do velike bitke. 100.000 mož boljševiških čet je branilo okoličino v mestu samo. Bili so popolnoma poraženi. Od vseh strani obkoljeni, se je vdalo z orožjem vred 50.000 mož, 10.000 jih je bilo usmrčenih ali ranjenih, večji del pri cestnih bojih v mestu samem. Aliirane čete so zaplenile 13 oklopnih vlakov, 100 lokomotiv, 200 topov, 350 strojnic in velike množine municije in živil. Vsa okolica od Črnega do Kaspijskega morja je popolnoma očiščena od rdečih čet. Ta poraz boljševiške armade ima odločilen značaj in je velikega vpliva na vse načrte boljševikov.

Dnevne novice.

Naše narodno ženstvo opozarjamo na predavanje »Jugoslovanska žena — svobodna državljanka«, ki se vrši v soboto zvečer ob 8. uri v mali dvorani »Narodnega doma«. Predaval bo naš urednik.

Shodi JDS v celi kraljevini. Poslanci Demokratskega kluba priredijo o Velikonočnih počitnicah okrog 200 shodov po celi kraljevini. Glavni s stane pa se bo vršil v Ljubljani o priliki glavnega zborovanja Jugoslovanske demokratske stranke. Tega shoda se razen večine poslancev Demokratskega kluba udeležita tudi minister Davidović in bivši srbski ministrski predsednik Drašković, voditelja srbske samostalne stranke.

Javen shod JDS v Ptujju se vrši v nedeljo 13. t. m. ob 3. uri popoldne v veliki

dvorani Narodnega doma. Poročal bo član narodnega predstavništva, g. prof. Voglar, ki se pripelje iz Beograda. Razpravljal bo zlasti o agrarni reformi, o valutnem prašanju in o splošnem političnem položaju. Po shodu bo občni zbor krajevne organizacije v Ptuj. Shod bodi manifestacija za našo severno mejo. Zato vabimo k obilni udeležbi.

Zborovanje pristašev JDS v Mariboru se je vršilo snoči v čitalniških prostorih. Zborovanja se je udeležilo zelo mnogo pristašev. Predsedoval je dr. F. Rosina. Referat o naši politični situaciji je podal dr. poslanec prof. Fr. Voglar, njegov govor prinašamo na drugem mestu. Temeljiti govor so navzoči sprejeli z navdušenim priprjevanjem. Debata, ki se je na to razvila, je bila bolj internega značaja. Govorili so dr. Koderman, dr. Pipuš, dr. Rosina, dr. Lipo in dr. Jančič. Splošno so izrekli željo, naj se taki sestanki vrše vsaki mesec. Z veseljem moramo konstatirati, da se je zborovanja udeležilo tudi mnogo narodnih dam.

V ormoškem okraju priredijo krajevne organizacije JDS v velikem tednu shode in sicer dne 14. aprila ob 6. zvečer v telovadnici ljudske šole ormoške, dne 15. aprila ob 6. uri zvečer v ljudski šoli v Središču središke, dne 16. aprila ob pol 7. uri zvečer v gostilni Rau sv. Bolfenska, dne 17. aprila ob 8. uri predpoldne v gostilni g. Golénko sv. Miklavževska ter v pondeljek dne 21. aprila ob 3. uri popoldne v gostilni Kralj Ivanj-kovska krajevna organizacija. Poslanec državnega predstavništva g. Franjo Voglar poročal bode o znanji in notranji politiki, o ustavi, volilni in agrarni reformi, o valutnem vprašanju itd. Prihitite na te shode krajevnih organizacij vsi, katerim bije srce za mlado in toli zaželjeno zedinjeno državo. Saj slišali bode o temeljih našega obstoja, o bitji in nebiti.

Casopisje Jugoslovanske demokratske stranke. Prihodnje dni začne izhajati v Beogradu velik dnevnik JDS, glasilo Demokratskega kluba. 15 t. m. prične istofako izhajati dnevnik Jugoslovanske demokratske stranke v Novem Sadu in v prihodnjih dneh v Sarajevu.

Organizacija Jugoslovanske demokratske stranke. Parlamentarna komisija Demokratskega kluba je v svoji seji sklenila položiti v vseh delih naše države Demokratski stranki nove temelje s tem, da se osnujejo že o Veliki noči po vseh glavnih mestih, kakor v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu, Ljubljani, Splitu in Novem Sadu strankina tajništva, katera bo spajala politična organizacija JDS. V Ljubljani se spremeni tajništvo slovenske JDS. v generalno tajništvo Demokratske Stranke. Vrhovno tajništvo stranke bo v Beogradu. Parlamentarna komisija je tudi sklenila odboru DK predložiti organizacijski načrt ter navodila za snovanje krajevnih in drugih strankarskih organizacij za celo ozemlje kraljevine SHS. Organizacija Demokratske stranke se raztegne po pristopu srbskega opozicijskega bloka tudi po pokrajinah bivše kraljevine Srbije.

Klin s klinom. Na Koroškem, kolikor ga je v nemških rokah, so začeli Nemci z najhujšo gonjo proti Slovencem. Prepovedali so celo prodajo slovenskega lista »Mira«. In pri nas. Glasilo mariborskih Nemcev se še danes čuti kot nekako oficijsko glasilo Nemške Avstrije. In vendar moramo žal konstatirati, da se ta list naravnost favorizira od naših oblasti. Vemo za slučaje, ko je »Marburger Zeitung« dobila uradna obvestila prej nego mi, ko so se nam uradna poročila pošiljala s posredovanjem »Marburger Zeitung«. Dela se celo na to, da se vzbuja interesantnost tega lista. Upajmo, da bodo merodajni krogi izprevideli, kaj delajo nemški oficijski krogi z našimi obrambnimi glasili na Koroškem. Nočemo nasilnosti, marveč edino pravičnosti.

Vojna napoved. Ljubljansko glasilo Slov. ljudske stranke napoveduje boj Jugoslovanski demokratski stranki. Ouverturo k temu je napisalo mariborsko glasilo taiste stranke. Mi nočemo ponavljati izvajanj teh dveh listov. Čno pa moramo konstatirati. V današnji številki ljubljanskega glasila Slov. ljudske stranke trdijo, da je naš mariborski dr. poslanec izjavil, da je nemogoče, da bi slovenske stranke še nadalje skupno delovale. O tem sploh nihče ni govoril. Pač pa se je naglašalo, da je danes važno in edino zdravo, da delamo kot zvesti državljani naše mlade Jugoslavije s skupnimi močmi, da si zgradimo mogočno domovino, vsaj je — kakor pravi mariborsko glasilo S. L. S. — »vsa jugoslovanska zemlja na severu, na jugu, na izhodu in na zapadu sveta vsakemu Jugoslovancu. Za vsak košček jugoslovanske zemlje se vsak Jugoslovanc naj govori slovensko ali srbsko ali hrvaško, zavzema z isto vneto in tudi z isto požrtvovalnostjo. Časi so resni. Vsled tega danes še nočemo reagirati na izvajanja teh dveh listov, ker nočemo vzbujati spominov na razmere v stari Avstriji, še manj pa na suženjstvo, ki je vladalo pred nedolгим časom v gotovih deželah naše domovine. Tudi nočemo govoriti o ovaduštvi, ker bodo o tem govorili merodajni činitelji. Povdarjamo pa še enkrat: Časi so resni in vsaka minuta je draga.

Davek na vojne dobičke. Kakor poročajo iz Beograda, bo davek na vojne dobičke zelo radikalen: do 10.000 K zapade državi 30 odstotkov; od dobička do 20.000 K 35 odstotkov; do 60.000 K 50 odstotkov; do 100.000 K 60 odstotkov; do 200.000 K 70 odstotkov in čez 200.000 K 80 odstotkov.

Predpisi za potne liste, ki so točasno v veljavi. Vsakdo, ki potuje, mora imeti seboj kako potno izkaznico. 1. Za potovanje v mejah Jugoslavije zadostuje vsaktera listina, iz katere je razvidna istovetnost in bivališče potnikovo. Tistim, ki take listine nimajo in prebivajo v območju mariborskega policijskega okrožja izdaja izkaznice urad za potne liste v poslopu tuk. mestnega magistrata. Vsak prošilec za take izkaznice se mora osebno predstaviti v rečenem uradu in prinesiti seboj lastno sliko in kolek za dve kroni; osebe iz okoliških vasij pa vrhutega še dokaz da tam stanujejo. 2. Potni listi za inozemstvo se izdajajo brezizjemno samo z dovoljenjem ministrstva za notranje zadeve v Beogradu, dobijo pa še le tedaj veljavnost, ako so vidirani od Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. 3. Iz služb odpuščenim in e akuranim tujcem (nemško Avstriji, Čehi, Poljaki itd.), kakor tudi dijakom, ki študirajo v inozemstvu, izdajajo pristojne oblasti njihovega bivališča propustnice, ki pa morajo biti takisto vidirane od Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. 4. Potnikom iz inozemstva, osobito iz Nemške Avstrije se dovoljuje prekoračenje demarkacijske črte samo v Špilju in le tedaj, ako imajo v svojih potnih listi tozadevno poverilo jugoslovanskega zastopnika (na Dunaju, Pragi itd.). 5. Potni listi in propustnice za potovanje v ogrsko republiko se ne izdajajo. 6. S temi predpisi seveda niso tangirana obveznost vidiranja potnih listov od strani nemško avstrijskega zastopnika v Ljubljani.

Požar. Dne 8. aprila 1919. pogorelo je gospodarsko poslopje g. nadučitelja Simona Ješovnika. Izvzemši živine se ni dalo ničesar rešiti. Škoda je velika, posebno z ozirom na sedanjí čas, ko je nadomestitev tako otežkočena in draga. Ogenj se je baje od zlobne roke zanetil.

Italijanski tihotapec s pismi. Policija je prejela Jožefa Cella, bivšega občinskega stražnika v Niklasdorfu, stanujočega v Gradcu, ki je hotel vtihotapiti razna pisma, namenjena v Nemško Avstrijo in pa naslovljena v Švico, namen-

jena v Milan. Značilno je, da je Cello pristojen v Forni di sopra v Italiji. Moža so zaprli ter ga pognali čez mejo.

Preveč je bil navdušen. Tukajšnji trgovec J. G. je osrečil ubožno blagajno mesta Maribor za 40 kron, ker je v svojem šampanjskem navdušenju pel »Die Wacht am Rhein«.

Prijet večkratni vlomilec. Policiji se je posrečilo prijeti tatu, ki je sam priznal sedem vlomov. Natančneje bomo poročali, ko bo stvar zrela za javnost.

Občinstvo se znova opozarja, da predmete, ki jih kupi v mestni prodajalni, tudi plača. Še vedno se dogaja, da ta ali oni pozabi plačati. Takí pozabljivci se bodo odslej brez obzira izročali kazenski sodnji, ker mestna občina nikakor ni v stanju k doplačilu, ki ga že itak ima pri moki, darovati še posameznikom živila.

Poziv slovenskim visokošolcem. Pozivljajo se tem potom vsi slovenski visokošolci iz Maribora in okolice, brez ozira na to študirajo li v Zagrebu ali ne, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki ga sklicuje veselični in propagandni odsek Stanovske zveze slovenskih akademikov v Zagrebu, podružnica Maribor, v nedeljo 13. t. m. ob ½8 uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Gre za velevažno akcijo v najbližjem času. Pridite polnoštevno! — Za SZSA: Stanko Moškon, pravnik.

Za veliki teden izposloval je mestni magistrat kot dodatek za praznike dvojno količino moke za jelo. Ta moka se bode izdajala v Mestni prodajalni na Stolnem trgu. Vsaka oseba prejme torej za ta teden na svojo izkaznico ne ¼ kg ampak ½ kg moke za jelo ali kuho.

Angleški tečaji. Gospod, ki je preživel 30 let v Ameriki in tam več let angleščino podučeval, namerava z 1. majnikom otvoriti angleški tečaj. Prevzame tudi zasebni poduk. Priglase prevzamejo knjigarne Heinz in Scheidbach, Maribor, Gosposka ulica.

Zvišane cene tobačnih izdelkov. Glasom Uradnega lista LXXXII je uprava državnih monopolov določila za tobačne izdelke 50% zvišane cene, veljavne od dne 8. aprila 1919 dalje. Vsled tega bodo do preklica oddajale glavne zaloge tobačne izdelke trafikantom za 4 tedne, trafikanti pa kadilcem samo za 14 dni po tedenskem ključu: 9 smodk ali 36 svačic, ali 2 zavojčka tobaka za svačice ali za pipo po 25 gr svačkov, krožkov, palčik (za 14 dni podvojeno, to je: 18 smodk, 72 svačic, 4 zavojčka tobaka ali 100 gr svačkov, klobas).

Dopisi.

Kaj je novega v Krčevini? Opozorili smo že večkrat merodajne kroge, kakšne razmere, da vladajo v prehrani v tukajšni občini. Pa dosedaj se še nihče ni zato zmednil, zato pa ni čuda, da cveti korupcija sedaj bolj ko kedaj poprej. Že od decembra dobivamo vedno plesniv kruh, le kakih 14 dni smo dobivali beli kruh. Zakaj je vedno pri nas ta razlika, ko je vendar v mestu in v drugih občinah dober kruh. Med tem časom, ko smo dobivali beli kruh, je tehtal 1 hleb samo 150 gramov, moral bi pa tehtati 190 gramov. Občina je dobila lepo svinjsko mast, a med ljudstvo se ni razdelila. Oni, ki so si v času vojne nakupili ogromne imetke, hočejo bogateti še dalje, in to na račun ubogega trpečega ljudstva. Ne najdemo imena za te ostudne pijavke! In ravno tem pijavkam je poverila oblast prehrano ubogega in trpečega ljudstva. Prosimo merodajno oblast, da se začne bolj zanimati za prehrano, dokler je še čas, dokler še nismo v prepadu. Brezvestnim pekom in trgovcem pa se naj vzame obrt, njihov vojni dobiček pa se naj zapleni v državi v prid. Še enkrat kličemo proč z pijavkami našega naroda! Pričakujemo, da se bo naš glas upošteval.

Danes in vsak večer koncert v hotelu „UNION“!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Delniška glavica 15.000.000 K

CENTRALA V LJUBLJANI

Rezervni fondi nad 4.000.000 K

Poslovalnica avstrijske razredne loterije

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice, tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača banka sama.
Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd., eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive.
Daje trgovske kredite pod ugodnimi pogoji in predajme na vrednostne papirje in blago.
Izvršuje borzna naročila najkulantnije.

Gospodična

popolnoma večša slovenske korespondence, stroje-
in tesnopisja, se sprejme takoj. Ponudbe na **Ferdo**
Seri, Maribor, Koroška cesta 21. 3-1

NAZNANILO!

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem
po dolgotrajni vojni zopet otvoril svojo

pekarno

v Mariboru, Tegetthoffova cesta 53
(nasproti Glavnega kolodvora).

Vsem cenj. odjemalcem se iskreno
priporočam.

Franč Vaupotič
pek. mojster.

I. Mariborski bioskop
Tegetthoffova cesta.

Od sobote 12. do 15. aprila 1919

Gospodar dvorca Hohenstein

Senzacionalna žaloigra v 4 dejanjih. V glavni ulogi
BERND ALDOR.

Zamenjeni površnik

Komično.

Predstave se vrše vsaki dan ob 6. in 8. uri, v ne-
deljah in praznikih ob 1/3., 4., 6. in 8. uri zvečer

Dobre ključavni- čarske obleke

se prodajajo po 65 kron

Maribor, Glavni trg 6

Pisalni stroj

se kupi. Cenjene ponudbe pod „Stroj“ na anončno eks-
pedicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 31.

Za razna steklarska dela

se priporoča

Jan Dežman, Maribor
Kazino ulica št. 6. 3-3

Svoji k svojim!

Priporočam cnj.
občinstvu svojo
bogato zalogo
vsakovrstnih
žepnih in sten-
skih ur, velika
izbira v zlatnini
in srebrnini, po-
pravila različnih
ur in gramofon-
ov izvršujem
dobro in po niz-
kih cenah.

Lovrenc Stojec, urar, Maribor
Tegetthoffova cesta št. 30.

I. in največja jugoslovanska
tovarna za barvanje, ke-
mično čiščenje, pranje in
svetlo-likanje perila

barva vedno vsako-
vrstno blago

čisti obleke

pere vsakovrstno perilo,
po katero pošlje
brezplačno na dom

svetlolika ovrat-
nike,
zapestnice, srajce.

Jos. Reich
Ljubljana

Tovarna: Poljanski nasip šte. 4
Podružnica: Šelenburgova ul. št. 3

Poštna naročila se točno izvršujejo.

- KOMISIJSKO SKLADIŠČE -
ALOJZ GNIUŠEK

MARIBOR, GLAVNI TRG št. 6

M. Letonja, Maribor

Tegetthoffova cesta 23

Zaloga galanterije, igrače, razne steklenice,
razglednice velikonočne, mariborske in druge,
narodne znake. Na debelo in drobno.

*Agitirajte za „Mari-
borskega Delavca“ in
med prijatelji našega
tiska za „Tiskovno za-
drugo“ v Mariboru.*

Raznašalci časopisov
se sprejmejo v upravištvu „Mari-
borskega delavca“.

*Slovenci! Slovenke! Go-
vorite povsod samo slovenski!*

Brata Vošnjak

PTUJ

Trgovina z usnjem, čevlji in
surovimi kožami.

Elegantni box calf in chevreaux čevlji.
— Fini čevlji iz črne in rujave tele-
fine. — Navadni čevlji iz rujave kra-
vine, podplatni in podpetni cveki, dreta,
platno.

HOTEL IN RESTAVRACIJA

„UNION“

Maribor (preje „Erzherzog Johann“)

Prvi in **edini slovenski** hotel in restav-
racija. 40 tujskih sob, nanovo opremljena re-
stavracija, klubova soba z glasovirjem.

Priznana najboljša domača kuhinja, prvo-
vrstna vina in vsak dan sveže piyo.

Za obisk se priporočata

C. in R. Tratnik.